

مجله تخصصی جوانان و نوجوانان قرآنی

شیوه‌ها و روش‌های قرآن آموزی نوجوانان

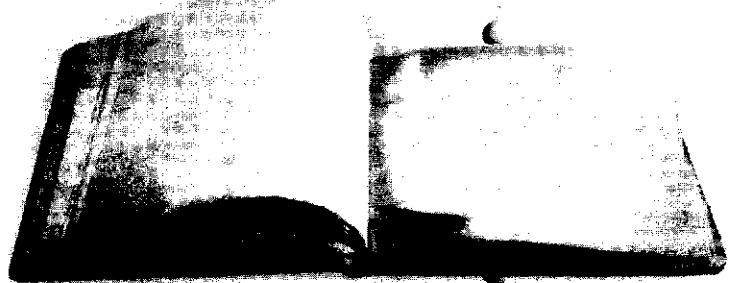
آشنایی با ترجمه و شرح روان سوره بقره

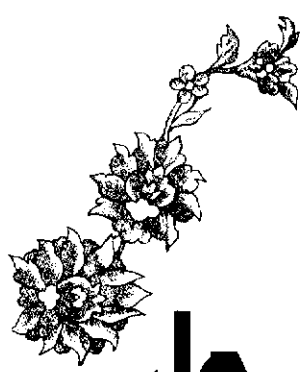
خطبه‌ای از نالی قرآن

مباحثات قرآنی نوجوانان

تجربه آشنایی با قرآن

مصاحبه با اصحاب قرآن

شیوه‌ها 9

آموزش روش‌های قرآن کریم

ویژه نوجوانان

مجه الاسلام والمسلمین

غلامحسین احمدی

با سلام بر عاملان، مروّجان، ره پویان، معلمان قرآن عظیم، آن کتاب یگانه الهی که متضمن علم اولین و آخرین است و موعظه، شفا، هدایت و رحمت برای مؤمنین می باشد. کتابی که اگر انسان به عنوان امام، هادی و راهنما بدان ایمان آورد و دستوراتش را نصب العین قرار دهد و آن را به کار گیرد به بهشت برین و منزلگاه اعلیٰ علین صعود می کند و اگر به آن پشت نماید و از آن دوری گزید در سجین دوزخ و درکات اسفل سافلین سقوط خواهد کرد.

در این مقاله بر آنم تا مجموعه شیوه ها و روش های آموزش قرآن کریم ویژه نوجوانان را مطرح کنم؛ روی سخن بنده در این نوشتار با نوجوانان قرآنی، مربیان و والدین عزیز می باشد.

افان قر

عزیزان قرآن دوست با بررسی شیوه ها و روش های قرآنی، برنامه ای را برای آموزش در دوازده ترم برای شما آماده نموده ایم که شامل آموزش و حفظ ۴۰ آیه از جزء سی ام قرآن کریم، آموزش و حفظ ۴۰ اندرز قرآنی، آموزش ۴۰ داستان قرآنی، آموزش و حفظ ۴۰ حدیث، آموزش و حفظ ۴۰ شعر قرآنی و آموزش کامل نمازهای یومیه با انکار و افعال واجب و مستحب می باشد. این محتوا در هر ترم آموزشی با آموزش و حفظ ۳۴ آیه قرآن کریم و آموزش و حفظ چهار اندرز قرآنی، چهار داستان قرآنی، چهار حدیث قرآنی، چهار شعر قرآنی و قسمتی از انکار و افعال نماز می باشد.

های آمر

آشنایی، یادگیری، قرائت و حفظ قرآن کریم:

در این شیوه نوجوانان عزیز با چهار صد آیه قرآنی در طول دوازده ترم آشنا و سپس به یادگیری، قرائت و حفظ آنها خواهند پرداخت. در هر ترم ۳۰ یا ۴۰ آیه با روش های حفظ نوین قرآن کریم مطرح و نوجوانان به حفظ آیه، و پیام آیه خواهند پرداخت و با رنگ آمیزی تصاویر آیات و یا داستان مربوط به آن آیه زمینه تکرار و تمرین آیات را برای خود فراهم می آورند.

آموزش اندرز و نصایح قرآنی و روایی شیوه دیگری است برای آشنا کردن خردسالان و نوجوانان با معارف و مفاهیم قرآنی شایان توجه است که در طول دوازده ترم با چهل موعظه و اندرز آشنا می‌شوند و آنها را یاد می‌گیرند و به ترتیب حفظ می‌کنند. ویژگی‌های این اندرزها و مواعظ عبارتند از:

- ۱- اکثر این اندرزها و مواعظ از اندرزهای قرآنی می‌باشد که با زبانی ساده، کوتاه و جذاب تنظیم شده است.
- ۲- روش تنظیم این اندرزها به گونه‌ای است که تلفظ، تکرار و حفظ آنها به راحتی امکان پذیر می‌باشد.
- ۳- برای هر یک از اندرزها تصویری مناسب و منطبق به سلیقه نوجوانان آورده شده است.
- ۴- با اندرزها، مواعظ و پیام‌ها قرآنی اشعار مناسب برای تأثیر گذاری بهتر بر ذهن نوجوانان همراه می‌باشد.

بهترین راه و اولین قدم برای آشنا کردن کودکان و نوجوانان با معارف الهی و اسلامی، آموزش با داستان‌های قرآنی است. داستان‌گویی با مهارت‌های ویژه؛ شیوه مؤثری برای مانوس نمودن جوانان و نوجوانان با حقایق و دستورات نورانی قرآن کریم می‌باشد. همچنین بیان داستان‌های قرآنی برای خردسالانی که هنوز توانایی خواندن و نوشتن ندارد، جذاب و قابل توجه است.

ویژگی‌های داستان‌های ذکر شده در مجموعه کتاب‌های جوانه‌های قرآن به ترتیب ذیل است:

- ۱- اکثر داستان‌های انتخابی از قصص قرآن کریم می‌باشد.
- ۲- داستان‌های انتخابی بر اساس آیات قرآن و از منابع تفسیری شیعه می‌باشد.
- ۳- در داستان‌ها از آوردن مطالب نامفهوم، غیر واقع و غیر مستند اجتناب گردیده است.
- ۴- داستان‌ها از حضرت آدم (ع) شروع و به خاتم پیامبران حضرت محمد (ص) ختم گردیده است.
- ۵- هر داستان همراه با چند نقاشی جذاب از مطالب داستان همراه شده تا درک داستان برای

نوجوانان آسان شود.

بهتر است فیلم‌ها و نقاشی‌های متحرک مرتبط با هر داستان نیز تهیه و همزمان با داستان برای آنها نمایش داده شود.

نگهداری و حفظ

زالال وحی از چشمه وجود قرآن‌های ناطق، امامان معصوم (علیهم السلام) جاری می‌گردد و قلب‌ها و فکرهای انسان‌ها را سیراب می‌سازد - آموزش جملات نورانی ائمه با ترجمه شیوا و تصاویری گویا، شیوه دیگری در کنار سایر شیوه‌ها برای شکل‌گیری معارف دینی و شیعی در اذهان و قلوب پاک کودکان و نوجوانان می‌باشد.

کاربرد

نماز، کارخانه انسان‌سازی است و کودکان و نوجوانان با آشنایی مرحله به مرحله با اذکار و افعال واجب و مستحب نماز، گفتگوی دوستانه و صمیمانه خود را با خداوند مهربان آغاز و تمرین می‌کنند در طول هر ترم کارگاه عملی نماز بر پا و کودک و نوجوان با تمام نمازهای یومیه و قرائت صحیح و ترجمه آسان و زیبایی اذکار آیات آشنا شده و با نماز و مسجد مأنوس می‌شود برگزاری جشن عبادت در کارگاه‌های نماز، شور و شمع کودکان و نوجوانان را بیشتر و ارتباط آنها را با خدای خود خاطره انگیز می‌کند.

نشان قرآن

اجرای شیوه و روش‌های آموزشی ذکر شده نیازمند مربیانی متخصص و توانمند است تا با ظرافت به آشنا نمودن و یاد دادن معارف قرآنی و دینی به کودکان و نوجوانان بپردازند. لذا برای آگاهی مربیان نکات ذیل ارائه می‌گردد.

آموزش حفظ قرآن: ۱- آموزش حفظ قرآن به خردسالان فقط از طریق سمعی است و مربیان می‌بایست با تهیه نوار ترتیل یکی از اساتید و استفاده از آن در کلاس اقدام کنند. مربی می‌بایست با تقلید از نوار، به همان سبک قرائت کرده و به خانواده قرآن آموزان توصیه کند که همان نوار مورد استفاده را تهیه و در منزل جهت آموزش مستمر استفاده نمایند. و همچنین به قرآن آموزان اجازه دهند همزمان با قرائت آیات، به همان سبک استاد با صدای آهسته قرائت نمایند.

۲- مربیان در هنگام پرسش محفوظات از قرآن آموزان، سعی کنند ابتدا سوالات را به صورت جمعی مطرح کرده و پاسخ جمعی دریافت کنند، و سپس به صورت فردی پرسش و قرائت صورت پذیرد.

در این مرحله می‌بایست ابتدا افرادی که آمادگی بیشتر دارند قرائت کنند، تا قرآن آموزانی که دارای آمادگی کمتر هستند، به مرور برای قرائت آمادگی بیشتری پیدا کنند.

شی داست

۱- مربی در این قسمت می‌بایست با تبحر، به صورت شیوا هر داستان را با استفاده از متن ارائه شده با زبان کودکان و نوجوانان و واژه‌هایی ساده که برای آنها قابل فهم باشد بیان کند.

۲- نحوه بیان داستان می‌بایست به صورت نمایش باشد و مربی سعی کند به نحو احسن نقش تمام شخصیت‌های داستان را اجرا کند و صدای خود را به موقع بم یا زیر نماید و آرام یا با هیجان صحبت کند.

۳- در بیان داستان می‌بایست فقط به آنچه در متن کتاب آمده اکتفا شود و از بیان مطالب موهن و غیر مستند و نوظهور اجتناب شود.

۴- در رنگ‌آمیزی تصاویر کتاب اجازه دهید بچه‌ها رنگ‌های دلخواه خودشان را انتخاب کنند تا قوه خلاقیت آن‌ها شکوفا گردد، ولی آنها را راهنمایی و کمک کنید.

۵- سعی کنید داستان‌ها را با استفاده از خود بچه‌ها به صورت نمایشی اجرا کنید و هر نوبت که نمایش داستان تکرار می‌شود نقش‌ها را جابه‌جا کنید. مربی نیز در نمایش می‌بایست نقشی را به عهده گیرد تا قرآن آموز در فضایی صمیمی آموزش بهتری بیابد.

رهای قرآ

۱- طی کردن مراحل زیر برای آموزش بهتر اندرزهای قرآن و احادیث موثر است:

مرحله اول: مربی ابتدا اندرز و یا حدیث را با صدای شیوا چند مرتبه قرائت کند.

مرحله دوم: ترجمه آن را با استفاده از متن بیان کند.

مرحله سوم: با بیان مثال‌ها و مصداق‌هایی پیرامون حدیث یا اندرز صحبت کند.

مرحله چهارم: مربی چندین مرتبه با صدای بلند و شیوا با تکنیک، عبارت عربی و یا فارسی آن

اندرز یا حدیث را بخواند و بچه‌ها نیز بعد از مربی تکرار کنند.

مرحله پنجم: اشعار نیز به همین نحو تکرار شود تا بچه‌ها حفظ شوند.

۲- با توجه به اینکه اندرزها و احادیث هر دو عربی هستند و تشخیص آیه و یا حدیث برای خردسالان مشکل است مربی اندرزها را با عنوان: «خداوند متعال می‌فرماید» و احادیث را با عنوان: «امامان می‌فرمایند» آموزش دهند.

آموزش نماز: نماز در آیین مقدس اسلام به عنوان ستون دین معرفی شده است و آموزش آن دارای اهمیت بسیار زیاد است و بنابراین در طرح‌ریزی این دوره آموزشی حساسیت ویژه به آن داده شده و حتی بسیاری از احادیث، اندرزها و داستان‌ها و حفظ سوره‌ها مقدمه‌ای برای آموزش کامل نماز است.

در آموزش نماز به خردسالان لازم است، تمامی افعال و اذکار نماز به صورت عملی آموزش داده شود و از آن‌ها بخواهیم به صورت عملی انجام دهند.

سعی و تلاش شما مربیان گرامی در تعلیم و تربیت دینی کودکان امروز و بزرگسالان فردای جامعه، باقیات الصالحاتی است که خواهد ماند و پاداشستان را خداوند سبحان به نیکی خواهد داد.

بین قرآن

آنچه در خصوص ویژگی‌های آموزش برنامه‌های ارایه شده برای مربیان گرامی بیان شد، در صورتی کارآمد خواهد بود که شما پدران و مادران گرامی که اولین معلم فرزند خود هستید با کمال جدیت این برنامه‌ها را دنبال کرده و با کودک خود در خانه تمرین نمایید. بالاخص آموزش و حفظ قرآن کودکان که می‌بایست حداقل هر روز یک یا چند مرتبه محفوظات پیشین آن‌ها پرسیده شود و دروس آینده با استفاده از نوار ترتیل ارائه شده پیشاپیش با کودک تمرین شود.

